

«АЛЕМИ-НИСВАНЪ»

(مسئله اره مخصوص ادبی و تدریسی هفتہ ایق مجتوعه دار.)

№ 4
1906 г.

صاحب امتیاز اسماعیل غ.
ادارہ ملحدہ ہوی شفقہ می

نومرو ۴
مارت ۲۹ سنه ۱۹۰۶

شهر : تاریخ : / /
مکتبہ عربیہ اسلامیہ، مطبعہ عظیمہ، لاہور

Электронная почта: Peresovchikova@mail.ru ; Peresovchikova@mail.ru

1906 E. — 19.7

- قافقاسياده مسلمه خانيملر -

قافقاسيا مسلمه لري ده جهالت دكزينده بوغولماقده درلر. عموميت اوزره علم يوق، معارفه هوس يوق، ماته خدمت هيچ يوق. ايشلري خالي توقوماق، چوراب اورمك، اورمه، ديكمه، ايشلري، پالتار (البسه) ديكمك، آشجي قوللوقجي وظيفه لريني كورمك، ياخود ايشيچ، كوچسز آت ممله كبى ياشاماقدور. اولادلريني تربيه ايدمزلر، ارلري اياه مدارا بيلمزلر، قومشولار اياه خوش، ماماه ايدمزلر. ايشاري هب چنيرهاق، باغيرماق، قارغيش، سوكوشدور. نظام و انتظام ندر بيلمه زلر؛ نزاكت ندر، بيلمه زلر؛ نظافت ندر، هيچ بيلمه زلر. قافقاسيا مسلمه لرينك بيلديكاري آلتون (قزىل) زينتلر، قوماش پالتارلار، صاچاره، الاره خننا، قاشاره راسيقدور (قاش). حفظالصحه نك وجوديندن خبرلري يوق. آياق يالين كززلر، رطوبت، قارازليق يرلرده اوتورارلر. بونك ايچونده دائما خسته اولورلر؛ بر چوقلري پارا باش آغريسنه، بهضاري ييل خسته ليكنه (ره و ماتيزما) دوچار او- لورلر؛ عجيب - غريب بلالره راست كلورلر، قورقونچ يارالر چيقاريرلر. كنچ ايكن حياتري باده كيدر. ييبوب ايچمه اصولنى بيلمه زلر. يوندان طولايى ده بكنلري سارالميش، قارالميش بر حالده اولور، بذكرنك آيلرلر و حال آنكه قافقاسيا «كوزه لليك» معدقدور. عموميت اوزره بيزيم خاتونلارك احوالى بويله؛

يازيقلارك، معيشت و حياتري بو قسم فنا اولدوغى حالده بونلارك حالنه باقان يوق، چاره آرايانلاري يوق. بونلارك احوالنه هر كسدن اول كنديلري آراسينده توره ميش نفوذلو، معلوماتلى، معارفلى، مكنستلى خانيملر قالمايدرلر. هييات... بويله لريني بولماقده ايكنجى كوچ بر مسئله در. بزده اويله خانيملر يوقده دكلدر. سوز شونده دركه نفوذلو و مكنستلى لري مزده «فهم و مامومات» يوق، معارفمند دكلدرلر؛ معارفيلر يمزده روسجه بيلديكلري حالده كندى

لسانرینی یازماق، اوقوماق دورسون، اویاله‌لری واردرکه حتی قونوشماق ده بیامزلر، آدلری ده بوتون آجیبی آدلری کبی. بوناردن بر قاجی باکوده‌در: طیبیه باتریشنادرکه باکویه کلدکدن صکره مسامانار «بهادر شاه زاده» دیمشله بری دها واردرکه حقیقی آدی اولان «کبه» دینلمه‌یه راضی دکلمیش... آکا «تامارا» دیمک لازم کلبورمیش. بر قاجینی ده بیلورم که «ملمه‌درلر» تورکچه بیامزلر، مسلمه‌درلر مسامانجه بیامزلر. بیامکده ایسته‌مزلر. کندی آرالارینده مصاحبت ایدر ایکن روسچه قونوشورلریش. ترکجه‌یه رغبت ایتمک ایسته‌مه‌یورلریش. ایسته‌مه‌ایدیلر بیلیردیلر، اوکره‌نردیلر. مرامک الندن بر شی قورتولماز... انسان هر ایسته‌یکنه نایل اولاییلر. «ایسته‌یورم، اما وقتم یوق» بوش سوزلردر.

شیمدی انصاف ایدیلسن بویله خاتونلاردن بز مسلمه‌لر نه کوزله‌یه بیلهریز، نه امید ایدم بیلهریز؟

هرگاه بزم ضیالی، مهارفای خانیاریمز بزم احوالیمزه یانسه ایدیلر، اولجه کنی آنا لسانرینی اوکره‌نمه‌یه، اوقو-یازیسنی بیلمه‌یه سمی ایدریدیلر. آندن صکره آتاردن هر نوع ایساکار کوره بیلهریز. یوقسه بو حال اوزره هم آتار، همده بزلر دوام ایدر ایسه‌ک قورقیورم آخری فنا اولای. ماتمزلک و امتمزلک نصفینی بز قادیلر (آروانار) تشکیل ایدیورز، دکامی؟ ایش بویله کیدر ایسه بر طرفدن ملت‌مزلک مدنی و مهارفای اولماسینه بزم جاهله، غافله، تربیه‌سز باجیاریمز (قز قرنداشاریمز) مانع اولاجاقلر، دیگر طرفندن ده مهارفای خانماریمزک بو کونکی حالتاری، معیشتاری، ملت و شریعه اعتناسیزلیککاری، اوزاقدن باقان آنالریده قیز بالا-لرینی مکتباره ویرمه‌مه‌یه، تربیه‌لی و مهارفای آنالر یتشدیرمه‌مه‌یه وادار ایدم‌جکدر. او وقت وای حالیمزه... اگر بویله اولمایه بز باعث اولار ایسه‌ک ملت، ترقی، تمدن، مهارف قارشوسنده مطلق بز مشول اوله‌جیمز. نه قدر بویوک قیاحت، نه قدر بویوک جنایت... (ایلروسی وار).

نه ایچون او قدر تال
عطا
سزه آیر یلق قوا
بیادیک بیله‌لی بر یر

گندکی بیادیک بیل
آیرلدک. اوچ ییادر

اولدم... اولدم.

مکتبده او قدر ا
آلتی آی اول احمد
سوردیکز: نه ایچون

نه ایچون بر شی
صوریورسکیزکه انسان
درسارک امتحانی بردر
عائیه

سویاه جوابمی بو
بی سویلمکی استمبوره

ای انندیجکم! نه

هیچ بر شی یو
باشم ایچون طوغریعی

بویله لری واردرکه حتی
اجنبی آدلری کبی.
شینادرکه باکویه کلدکن
نر. بری دها واردرکه
کلمیش!.. آکا «تامارا»
رم که «امه درلر» تورکجه
یلمک ده ایسته مزلر. کندی
قونوشورلر میش. ترکجه یه
ر بیلیردیلر، اوکره نردیلر.
هر ایسته یکنه نایل اولر
سوژلردر.

تولاردن بز مسلمهلر نه
ریمز بزم احوالیمزه یانسه
کره نمیه، او قو- یازیسی
لاردن هر نوع اییالکار
م آنا، همده بزلر دوام
ماتمک و امتمک نصفینی
دکامی؟ ایش بویله کیدر
اولماسینه بزم جاهله،
مز) مانع اولاجاقلر، دیگر
یکی حالتاری، «میشتاری»،
ن باقان آتالریده قیز بالا-
ارنای آتالری ییشدیرمه یه
... اکر بویله اولمایه بز
«مارف قارشوسنده مطلق بز
نه قدر بویوک جنایت!...

— بختسز بالا —

(عائشه)

نه ایچون او قدر تلاش ایدیورسین؟ دنیاده کیم کیمدن آیرلماش؟

عطا (اوز اوزینه کدوب)

سزه آیریلق قولایمی کایبور؟ دوشسه کنز یا! کندیمزی
بیلدیک بیله لی بر یرده اوسه کادک.

(عائشه)

کندکی بیادک بیله لی آناماه برابر دکامیسک؟ اشته آنامدن
آیرلدک. اوچ ییادر سکما کورنمور نه ایچون بر شی اولمدک؟

(عطا)

اولمدم... اولدم. او بشقه سز بشقه.... سزکله اقران کبی ایدک.

(عائشه)

مکتبده او قدر اقرانک بار هیچ برندن آیرلماکمی؟ کرجک
آلتی آی اول احمد بکدن آیرلدک. بر بریکیزی قرنداش کبی
سوردیکیز، نه ایچون بر شی اولمدک؟

(عطا)

نه ایچون بر شی اولمدک؟ نچون بر شی اولمدک؟ اویله شیار
صوریبورسکیزکه انسان بر دورلو جواب تپامیور. ایکی سنه ک
درسارک امتحانی بردن کچیردم ینه بو قدر صقلمدم!

عائشه (زیاده غیرت ایله)

سویاه جوابمی بوله میورسین؟ یوقسه.... یوقسه بولدینک جوا

بی سویلمکی استمیورسین؟

(عطا)

ای انیدیجکم! نه بارکه سویلمیم؟

(عائشه)

هیچ بر شی یوقمی؟ طوغریمی سویلیورسین؟... بنم... بنم

باشم ایچون طوغریمی سویلیورسین؟

(عطا)

مرحمتسزا! بوکون جانمه می قصدک بار؟

(عائشه)

کل کل یانه... او طور! بئم دنیا ده سندن باشقه حال می
سویله جک کیمسم باری؟ شیمدییه قدر قورقوبده آنامدن آتامدن
صاقلادیغم شیلری هب سکا آیتیم.

کوکامده بر حال بار. آئیده سکا سویله یه چکم - ذاتی او
حال سندن کلیور چاره سنی ینه سندن ایسته یه چکم، لکن ابتدا
صوریه جنم شیلره طوغری جواب ویر.

(اعتنا ایله)

بئم باشم ایچون طوغری جواب ویر!

(عطا)

الله الله!

(عائشه)

خاطر کده میدره بوندن ایکی آی اول... تمام ایکی آی اول
- او وقتدنبری ایکی کره در مکتبدن کلیورسن - بوراده - ینه بو
بولمه ده - بر حکایه کتابی او قویوردک عقلکه کلدی می؟ بر باینک
بر قیزی وارمش. قومشوسنک او غنی سورمش صکره قیزی باشقه سنه
ویرمشاره جیکت کندینی اولدرمش. آنت اوزینه قزده تالف اولمش.
ینه می خاطریکه کلدی؟ هانه حکایه اورایه کلدیکی وقت
بن « سبحان الله بر قز استدیکی آدمه بارماقله تلف می اولور؟ »
دیمشدم.

(عطا)

اوت، افندم.

(عائشه)

سن کندیکی او قدر طونمه استه نك طونمه نك کوزکده بر
طماه یاش پیدا اولدی. بتک اوزرنده کیزلنه جک بر قدرر کبی

آقرتن آقرتن اوتیه
ینه یوزکده طبقی آنک

اوف!

صقلمه! بنی دک
بشقه درلو کوریورم.

نه وقت یوزکه
ایدوبده روح تسلیم ای
دقت ایتم بکا حال
بنی سویبورسن اویلا

طوقته! الله ع

دکله! دها بتیر
لماه برابر یوره کمک
قدر باغن طور یور
سام یشام، دیه یمین
سنی سویبورم، دکام

آه یاربی نه
بوکا اولان محبتله
سودیکنی ایشیدیورم،
سنی سویبورم، هم دنیا

یار؟

ده سندن باشقه حالمی
ورقوبده آتامدن آتامدن

سویله یه جگم - ذاتی او
ایسته یه جگم، لکن ابتدا

یر!

ول... تمام ایکی آی اول
لیورسن - بوراده - ینه بو
عقلکه کلمدی؟ بر باینک
رمش صکره قزی باشقه سنه
اوزینه قزده تاف اولمش.
مایه اورابه کلمدیکی وقت
بارماقله تلف می اولور؟

نه نك طونه مدك كوزكده بر
کیزلنه جك یر قدرر کبی

آقرتن آقرتن اوتنه بری یه طوغری یوریمکه باشلادی. باقی باقی
ینه یوزکده طبقی آنک کبی بر طمله یاش کورییور.
(عطا)

اوف!

(عائشه)

صقلمه! بنی دکله! بن او کوندن بری سنی بتون بتون
باشقه درلو کورییورم.

(النی غیرتیه طونوب)

نه وقت یوزکه باقسام کوزلرک ضانکه بنم عکسی غایب
ایدوبده روح تسلیم ایدم جک قدر مجزون طورییور. هانکی طورکه
دقت ایتسم بکنا حال دیلیله «سندن آیریلیرسم اولورم» دییور.
بنی سوییورسن اوله می؟

(عطا)

طوقته! الله عشقنه طوقته!

(عائشه)

دکله! دها بترمدیم. او کوندن بری کوزلریکه باقدقچه خیاه
لمه برابر یوره کمک مجزونلفی عکس ایدم بورده آنک ایچون بو
قدر بایقن طورییور صانییوردم حالکی دوشه کچه «عطادن آیریلیر
سام یشام» دیه یمن ایتمکدن باشقه عقالمه - دیامه بر شی کلمیور
سنی سوییورم. دکامی؟

(عطا)

آه یاربی نه یاپدم که بنی بو قدر عنایتکه لایق کوردک؟ ذاتی
بوکما اولان مجتمله دنیا ده هر کسدن بختیار ایدم. شمدی ده بنی
سودیکنی ایشیدیورم، اوز آغرندن ایشیدیورم. سوییورم، عائشه جگم!
سنی سوییورم. هم دنیا ده نه قدر سومک ممکن ایه او قدر سوییورم!

(آخری وار.)

نه سحر در نه کرامت

۱۸۰۸ سنه میلادیه سنده فرانسز عسکری اسپانیا اوزرینه هجوم ایدرک هر طرفی ضبط و استیلايه باشلامش ایدی. اسپانیا و پورتو-غال اهالیسنی دوجار وله و حیزت ایدن بو مهاجمه ائناسنده ایزبون بیوک کلیسایسنده معجز نما بر یمورطه خلقه زیارت ایتدیرلمکه باشلادی. بو یمورطه اوزرنده من طرف الله دنیلکه شایان اوله جق صورت غریبه نه بر یازی اولوب مآلی ایسه فرانسزلرک یقین بر زمانده مغلوب و محو اوله جقلرندن عبارت ایدی.

پورتوغال اهالیسی دخی اسپانیولر کبی سریع الاعتقاد و ساده دل آدملر اولدقلرندن اشبو یمورطه دن آلدقلری خبره جداً ایناندیلر. اهالی بر شیئه جداً اینانوب ده اهدای مسئولیه دخی آکا کوره مقاومت کوستره جک اولورلر ایسه بو یولده کی مقاومتلرک نه درجه لره قدر مشکلات عسکریه یی موجب اوله جقنی امور دیده ضل بطانک معلوملر یدر.

فرانسز قوماندانی پورتکیزلرک اشبو اعتقادلری اخلال ایتمک ایچون بر کوزل یول بوندی. شویله که:

بر قاج کون صکره ایزبون شهرنده هر سوقاقده پوزلرجه یا. زیلی یمورطه لر فروخت اولنمغه باشلادی که بوللرک هر بری اوزرنده فرانسزلرک مغلوب اوله جقلرینی خبر ویرن ایلک یمورطه یی تکذیب ایده جک یازیلر منقوش ایدیلر. پورتکیزلر بونی ده کورنجه آرتق نه فکر و مطالعه ده بولنه بیله جکلری خصوصنده بالکلیه متعیر قالمشلر ایسه ده فرانسزلرک مغلوبیتنی بالکیز بر یمورطه خبر ویر. دیکی حالده بیکلرجه یمورطه آنک عکسنی خبر ویرمکنله البته شو اکثریه اینانق لازم کله جکی خصوصنده قرار قیلدیلر.

هاه یازیلی یمورطه لرک او یله من طرف الله منقوش اولمیوب صنعی اوله رقی نقش ایدیلر بیله جکلرینی و بو عملیاتی نه یولده اجرا

ایلمک لازم کلدیکنی
اهالیسی ایلک ایمان و

ایمدی یمورطه اوز
اوله رقی تدابیر غایت
آتی نقل اولنیور:

یمورطه نك قبوغی
آرزو اولور ایسه باله
یرینه بالاستعمال یازملی
بعده بو یمورطه یی

خفیف بر حمام ایچ
ستر ایتنی اولدینی محال
براز اینجتلرک محال
بللی قالور.

بو عملیات پک قو
ابیجه مهارت لازم اولد
دفعه ده تمامیه موفق او
هرکس تمامیه موفق او
جلب ایده بسیارار.

شو قدرکه هم یمور
طه نك بیاض و صارینی
کبی یمورطه کویا طا
ظن ایتدرمک لازم کلمور
برر دلیک آچهرق بیاض
بالموی ایله طبقایوب
له جق اولان اشبو قابوقا
طه یی بر ایپلک ایله بر
اولدینی قابک تا دینه

ت

ی اسپانیا اوزرینه هجوم
ایدی. اسپانیا و پورتو-
مهاجمه ائنا سنده این بون
خلقه زیارت ایتدیرلمکه
دنیلکه شایان اوله جق
فرانسزلرک یقین بر
ایدی.

کبی سربع الاعتقاد و
ن آلدقلری خبره جدآ
دای مسئولیه دخی آکا
بو یولده کی مقاومتلرک نه
اولاجفی امور دیده ضد

اعتقادلری اخلال ایتمک

هر سوقاقده بوزلرجه یا
بوللرک هر بری اوزرنده
ن ایلک یمورطه یی تکذیب
لر بونی ده کورنجه آرتق
خصوصنده بالکلیه متحیر
کمز بر یمورطه خبر ویر-
سنی خبر ویرمکله البته
سندده قرار قیلدیلر.

رف الله انقوش اولموب
و بر عملیانی نه یولده اجرا

ایلمک لازم کلدیکنی مبین برده تعریفنامه نشر ایدیلنجه پورتوغال
اهالیسی ایلک ایمان و اعتقادلرندن نادم و پشیمان اولمشلر ایدی.
ایمدی یمورطه اوزرینه ایشلیلان نقوشی یا بقی ایچون مراجعت
اوله رق تدابیر غایت ساده بر عمل فزیزی و کمیوی اولمقله بروجیه
آتی نسل اولنیور:

یمورطه نك قبوغی اوزرینه هر نه یازملق و یاخود نقش ایدلمک
آرزو اولنور ایسه بالعموی و یا طون یاغنی اریتوب انی مرکب
یرینه بالاستعمال یازملی و یا نقش ایتملی.

بده بو یمورطه یی سرکه و یاخود صولندیرلمش تیزاب کبی
خفیف بر حامض ایچنه آتملی. بالعموی و یاخود طون یاغنک
ستر ایتمش اولدیقی محملردن ماعدا یمورطه نك قبوغنی اشبو مایملر
براز اینجانه رک محال مستوره سی ایسه صانکه قیارتمه یازی صورتنده
بللی قالور.

بو عملیات پک قولای و ساده ایسه ده حسن اجرایی ایچون
ابیجه مهارت لازم اولدیفندن هر تجربه ایتمک ایستیانلر همان ایلک
دفعه ده تمامیله موفق اوله مزار. براز ممارسه پیداسندن صکره ایسه
هرکس تمامیله موفق اوله رق یازیلور یمورطه لر حقنده انظار حیرتی
جلب ایده بیاورار.

شو قدرکه هم یمورطه نك اوزرینه یازیلر یازملق و همده یمور-
طه نك بیاض و صاریسنی بوزماقی یعنی پورتوغال اهلایسنگ قاندقلری
کبی یمورطه کو یا طاوغک قراندن بویله محکوک چیقمش کبی
ظن ایتدرمک لازم کلور ایسه اول باول یمورطه نك ایکی اوچلرینه
برر دلیک آچهرق بیاض و صاریسنی جیقارملی. بده بو دلیکملری
بالعموی ایله طیقایوب حامض ایچنه آتملی اما پک کرک خفیف قا-
له جق اولان اشبو قابوقلری صویه باترملی مشکل اوله جفندن یمور-
طه یی بر ایپلک ایله بر جسم ثقلیه ربط ایدوب حامضک موضوع
اولدیقی قابک تا دینه باترملی.

ایمدی یعورطه بو صورتله نقش ایدلدکدن صکره دلیکلردن
ایچه تکرار بیاض ایله صاریسی آقتیلوب دلیکلر دخی بر مهارت
مخصوصه ایله طیقانور ایسه طاوغک قراندن او یله محکوک اوله رق
جیقمش اولدیشنی ایناندرمق درجه سنده انظار حیرتی جاب ایتک
مکن اولور.

علم حدیث

«حاملات والذات مرضعات رحیمات بأولادهن لولا ما یأتین
الی ازواجهن دخل مصلیاتهن الجنة».

خانملرك اوصافنی بیان اثنا سنده روح الوجود افندمز حضر-
تاری بیوریورلرکه: آنلر حامله قالورلر، جوجقارینی امزیرلر،
جوجقارینه رحیمه اولورلر، اگر زوجلریله حسن معاشرت ایدوب
نمازده قیلارلر ایسه واریا، آرتق داخل جنت اوله جقارینه
هیچ شبهه اولم-ون.

«الایمان والعمل قرینان لایصلح کل واحد منهما الا مع صاحبه»
ایمان و عمل، یکدیگرندن آیرلمسی جائز اولمیان ایکی
قریندرلر. هیچ بریسی یالکیز باشه بر ایسه یاراما-
ز بن کندیمه نسل مؤمن دیرمکه، ایمانک هیچ بر شرطیله
عامل دکلم، اللهم نهی ایتدی-کی کافئه رزائل اخلاقی ارتسکاب
ایدی-یورم، شرمدن هر کس الله صیغنورده، آندن صکره ده دعوا ی
ایمان و اسلامی کیمسه یه بر اقمیورم. دیلده کی دعوا یه الد-
و برهان استرلر. یالکیز (آمنّا) دیمک ایله ایش سوکمیور. اسلام،
بدلایمان، حسن اخلاقدن، دیننده و افعالنده طوغریلقدن، عبارتدره.
نعوذ بالله من سوء الخلق.

«أفضل المؤمنین رجل سمح البیع سمح الشراء سمح القضاء سمح
الاقتضاء».

مؤمنینک افضل، بیغنده، شرا سنده جتین و غایظ اولمیه رق سهل،

سیح، عالی جناب، طاوارانلردو
کمال سهولته بورجی ویزلره
صقیانلردو.

«اللهم انی اعوذ بك من
لا یسمع».

بصیرالوجود افندمز حضرتلر
بیورمش و نه کبی اخلاق و اف-
ایتمشلر ایسه، بودعاء سنیه و یوفد
علیه لرنده تعیین بیورمه شاردره.

خلاصه الا کوان افندمز نفع و
علمدن، قبول اولمیه جق دعادن الا

مشهوره

(خورشیا)

قافقاز یاده قره باغ (*) ده
خان بن ابراهیم خان قزیدر. آلا
تاریخنده وفات اولدی. زیرک، ع
عربی بیلور، و اکثر عمرنی
شعریه سی هم اولوب آغزلرده
مرحمتی اولوب، عموم فائده سی
اولمشدر. یوز بیک روبله روس
باغ) شهرینه چشمه یاسادوب،

سری

عثمانلی شاعره لرینک اک مش

(*) قره باغ، مقدمه ایرانه
تاریخنده کندی اختیار یله روسیه
اوله رق اولاد و متعلقانی زادکان

ش ایدله کدن سکره دلیکلردن
قتیلوب دلیکلر دخی بر مهارت
قرنلدن اوله محکوک اوله رق
ده انظار حیرتی جالب ایتک

بش

حیات بأولادهن لولا مایاتین

روح الوجود افندمز حضر-
قالورلر، جوجقارینی امزیرلر،
جلریله حسن معاشرت ایدوب
قی داخل جنت اوله جقارینه

کل واحد منهما الا مع صاحبه،
مسی جائز اولمیان ایکی
بر ایشه یاراماز.

ایمانک هیچ بر شرطیله
رژائل اخلاقی ارتکاب
ورده، آندن سکره ده دعوی
یلده کی دعوایه الد حجت
ایله ایش سوکیمور، اسلام،
فعاذه طوغر یلقدن، عبارتدره.

سمح الشراء سمح القضاء سمح

چنین و غایط اولمیه رق سهل.

سمیح، عالی جناب، طاورانانلردر. برده الا جقلیسنی صیقمقزین
کمال سهولته بورجی ویزنلر، و مداینلر ایچنده ده مدیوننی
صقمانلردر.
«اللهم انی اعوذ بك من علم لا ینفع و عمل لا یرفع و دعاء
لا یسمع».

بصیر الوجود افندمز حضرتلری دنیا ده نه درلو احوالدن اعراض
بیورمش و نه کبی اخلاق و افعالك کندوارنده بولمنسی ارزو
ایشلر ایسه، بودعاه سنیه و بوندن سکره کله جک بعض ادعیه
علیه لرنده تعینن بیورمه شاردر.

خلاصه الا کوان افندمز نفع و یرمیه جک علمدن، خالص اولمیان
علمدن، قبول اولمیه جق دهادن الله صغنیورلر.

مشهوره قادینلر

(خورشید بانو)

قافقاز یاده قره باغ (*) ده صوک حاکم اولان مهدی قلی
خان بن ابراهیم خان قزیدر. آلمش یاشلردن کیچوب (۱۳۱۵)
تاریخنده وفات اولدی. زیرک، عاقله، اولوب، ترکی و فارسی هم
عربی بیلور، و اکتنز عمرنی مطالعه ایه کیچر ایدی. طبیعت
شعریه سی هم اولوب آغزلرده بر خیلی اثری قالمشدر. فقرايه
مرحمتلی اولوب، عموم فائده سی ایچون مال صرف ایتمکدن لذتئور
اولمشدر. یوز بیک روبله روس آقچه سی فدا ایدرک، شوشا (قره
باغ) شهرینه چشمه یاسادوب، تانلی صو گتوره شدر.

سری خانم

عثمانلی شاعره لرینک اک مشهوره لرندن بر خاتوندر. (۱۲۳۰)

(*) قره باغ، مقدمه ایرانه تابع اولوب ابراهیم خان (۱۸۱۳)
تاریخنده کندی اختیار یله روسیه یه تابع اولدی. بوکا مکافات
اوله رق اولاد و متعلقانی زادکان صنفنه قبول اولدی.

تاریخنده دیار بکرده دنیایه کلمشیدی. علم و ادب تحصیلنده سنی
بلیغ ایدوب، فن نظمده ید طولی صاحبه سی اولمشدره. بغداد طر-
فلرنده اوزون بر سیاحت ایتش و صکره استانیوله کلمشدره. اشبو
مرثیه بولسکدر:

فراغت کلمشم فانی جهاندن خصم جاناندر
نه بیلسون مهرباناق رسمن اولکم اصلی ناداندر
فلک داخواهم اوزره دوشمدی بر کشته دوراندر
نیال نازنینمدن جدا حالسم پریشاندر
بنم کوکلم قزل کل غنجه سی وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتمز اگر یوز بیك بهار اولسه

بهارك روز نوروزن طوبوب شاد اولسه هب کللر
دیروب کیسولرن تبریکه کلمسه باغه سنبللر
بو اثنا هر طرفدن نغمه ساز اولسه شیرین دللر
بنم کوکلم قزل کل غنجه سی وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتمز اگر یوز بیك بهار اولسه

قضا بیکاننه ناکاه جگر یارهم سپر اولدی
نشانه اوغرا دی تقدیر ربانی یرین بولدی
آجوب بر مرغ روحی باغ فردوسه روان اولدی
ترحم ایتمادی بو ناتوانی یاقنی یاندردی
بنم کوکلم قزل کل غنجه سی وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتمز اگر یوز بیك بهار اولسه

بهانی شمع عشقه یانمغه پروانه یم شمدی
ایچی دالدار ایله مملو طیشی بیکانه یم شمدی
براق بو آه و زار خسرت خمخانه یم شمدی
فلک جامیله سم نوش ایتشم مستانه یم شمدی

بنم کوکلم قزل
آچلمق اختیار

صلادر اهل
سرای خلوة
ملاط خرقه
بنم کوکلم قزل
آچلمق اختیار

عثمانلی ادیبه لرندن
کوزل مرثیه لری اولوب
مطبوعدره.

یا الهی
کرم و لط
نعت، مر
سبب مقفرا
آکلا یم نیک
بیلدروب،
جمله ارباب
نه قدر وار
وزن و معنادن
شعرنی مده

مناجاتلری بولسکدر
اوله رق، (۱۲۲۴) تاریخنده

و ادب تحصیلنده سعی
اولم شد در بغداد طریقه
استانیوله کلمه شد در اشبو

فصم جاناندر
اصلی ناداندر
گشته دوراندر
پریشاندر
ب طولی قاندر
ك بهار اولسه

لسه هب گلر
باغه سنبلر
شیرین دلر
ب طولی قاندر
ك بهار اولسه

سپر اولدی
یرین بولدی
روان اولدی
دی یاندردی
ب طولی قاندر
ك بهار اولسه

نه یم شمدی
یکانه یم شمدی
مخانه یم شمدی
ستانه یم شمدی

بنم کوکلم قزل کل غنجه وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتمز اکر یوز بیک بهار اولسه

صلا در اهل عشقه جمع اولوب عرفانی کورسونلر
سرای خلوتنه حکم ایلان سلطانی کورسونلر
ملا مت خرقة سنده کنزلان عریانی کورسونلر
بنم کوکلم قزل کل غنجه سی وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتماز اکر یوز بیک بهار اولسه

شرف خانم

عثمانلی ادیبه لرندن اولوب، نبیل بك نام کیسه قزیدر.
کوزل مرثیه لری اولوب، (۱۷۴) صفحه ده بر دیوانی استانیولده
مطبوعدر.

یا الهی دکلم مستحق احسان ایله!
کرم و لطف کی حقمه فروان ایله!
نعت، مرثیه، مناجات سنایشلری!
سبب مغفرت ایت زیور دیوان ایله!
آ کلا یم نیک و بدی خیر و شری بالجمله
بیلدروب، علم لدن سرنی عرفان ایله!
جمله ارباب کمالک نظرندن دیلرم!
نه قدر وار ایسه نقصانمی پنهان ایله!
وزن و معادن اکر اولسه ده عاری «شرف» ک
شعرنی منتخب حضرت حسان ایله!

مناجاتلری بونکدر. شیخ الاسلام عاشر افندی نسلندن
اولرق، (۱۲۲۴) تاریخنده دنیا به کلمه شیدی.

جالشملى. ايسېك ايله منديللر (ياغلقلر) اطرافلرينه، و ايسېك ياصدقلر اوزرينه بر چوق كوبه لكلمر ديككم ممكندر. مثلا بر ياصدق اوزرينه تورلى چشيد، اما زياده رنگلى اولمادىنى حالده، ايسېكلره كوبه لكلمر ديكلوب دقت ايديله رك كوبه لكلمر اوقشاتلورسه، بويه بر ياصدق بر اودانك (بولمه نك) برنجى ياراشقلرندن حساب اولنه بياور.

طبيب نصيحتلى *

بيلان چاقمەسى: بيلان چاقدقده سكزه زهرلنش ىرى اولا صوغوق صو ايله ييقاملى سكزه يارالى ىرنك آلتندن و اوستندن ايوجه صيقوب باغلالمى كه زهرلنش قان وجودك هر ىرينه داغلا. ماسون. يارالانش ىرى *Нашатырн. спиртъ* (ناشاتىرنى سپىرت) ايله بر قاج دنمه يومالى و ياكه لاپيس (*) *Ляписъ* نام اجزا ايله پشيرماي. ودخى كونده ۳ - ۲ دنمه ۱۰ - ۵ تامله ناشاتىرنى سپىرتى صوغوق صويه قارشديروب بيلان چاقمش آدمه ايچرمك ممكندر.

بى چاقووى: چاقلمش ىرى و اطرافلرينى توزلى صوياكه سركه ايله ييقاملى. عقرب تيشلرسه ينه ناشاتىرنى سپىرت ايله بىر صولا يوب يارالانش ىره باغلالمى. آغرىسى بيتدكده سكزه صوغوق صو ايله ييقايوب و ينه صولانمش بر بىر ايله باغلا يوب بر نجه ساعت شو صورتده براقمه لى.

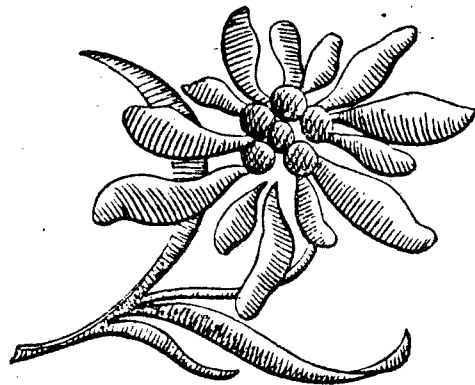
قزاق (Корь)

قزاق اكشرى چوجقلرده اولور. چوجق خسته لندقه اولا وجودى و باشى آتشنوب كوزلى قزللنوب بوغازى دخى آغرىر. آغزن آجوبده باقيلورسه ايچروسى زياده رنگلى قزل اولوب (*). لاپيس و ناشاتىرنى سپىرت آپنكالرده بولور.

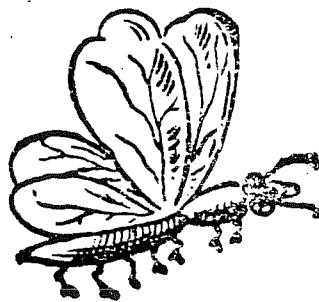
نزان طرفنك قاديئلرينك
يك مناسب رسمدر.
يله ديكه لى، اما قالاقلر
(يعنى قلابدان) ايله
سه قايئل توبله (آلتنده)
اوزرندن قايئللى ديكماي.
ايسكلر ايله و غيرى
باشقه صورتده بولور و

و آق بوياده اولور و
كلر، و كوكن اوزرنده
داداده ممكن قدر اوقشاتمه

نقش و تیکش

اشبو رسم باغلق (مَدِيل) گوشه لرينه، قزان طرفنك قاديئلرينك
قالباقلرينك اوستنه يا كه ايرلر كله پوشلرينه بك مناسب رسمدره
آق منديللر اوزرينه نقشلنورسه آق ايبك ايله ديكه لي، اما قالباقلر
و كله پوشلر اوزرينه نقشلنورسه اوقا (يعني قلابدان) ايله
ديكيلوره قلابدانن ماعدا قانئل ايله ديكيلورسه قانئل توبته (آلشنده)
رسمي ير دفعه آق ايب ايله ديكوب صكره اوزرندن قانئيلي ديكماي.
شو اصول ايله ديكيلورسه نقشلنمش رسم، ايبكلر ايله و غيري
ايبلر ايله ديكلمش رسماره اوشاميوب ير باشقه صورنده بولنور و
همده بك كوركم اولوب تورار.

كوبه لك صاري، كوكه فزل، سياه و آق بوياده اولور و
اوزلارنده مثلا صارينك اوزرنده سياه بنهكلر، و كوكن اوزرنده
صاري بنهكلر اولوره آنك ايچون نقشلدقداه ممكن قدر اوقشاتييه

جالشملي. ايبك ا
ياصدقلر اوزرينه ير
ياصدق اوزرينه تورلر
ايبكلرله كوبه لكملر
بوياه ير ياصدق ير
اولنه بياور.

—

ييلان چاقمه سي
صوغوق صو ايله ييقا
ايوجه صيقوب باغلامل
ماسون. يارالشم ير
ايله ير قاج دغه يوما
ايله پشيرملي. و دخي
سپيرتي صوغوق صويه
ممكندر.

بي جافووي: چ
سرکه ايله ييقاملي. ع
بزي صولايوب يارالشم
صوغوق صو ايله ييقايو
ير نجه ساعت شو ضرر

—

قزامق اكثري چ
وجودي و باشي آتشلنوب
آغزن آجوبده باقيلورسه
(*) لاپيس و فاشاه

بعض یرلری شیشمش ظن اولنور. اشیو صورتده بر ایکی کون کچدکن صکره وجودی و یوزی قزل بورتوکلرله تولور. ایشته شو بورتوکلر کورندکدنصکره بر هفته کچروب خسته ایولشمیه باشلا یور.

قزامق ایله خستهلمش چوجنی دوشکه (یاطاغه) یا قزملی اما یاندینی اودا (بولمه) پک زیاده صیجا اولمالی. پنجره لره (تره زه لره) قویورنکلی پرده لر توتمالی، چونکه قزامقلی چوجوگک کوزلری دخی آغرولی اولدینی سببدن زیاده ضیا و آیدناق کوزلرینه زحمت ویرر.

قزامق ایله خستهلمش چوجوغه اولنجی کوزلری سود، قهوه، یمورطه وات صویسی و یروب، قزامق بورتوکاری کورندکدنصکره خسته ایسترسه بر آز ات و برمک ممکن اولور. خسته نک یا طاغی پنجره آلتنده یا که قاپو (اشیک) آلتنده اولمالی، چونکه خسته صوغوق آلورسه دهها زیاده کیفسز لئوب حالی مشکل اولور. قزامق ایله خسته اولدقده صوغوق آلورسه صکره تورلی تورلی مرضلر حاصل اوله بیایورلر، دخی صاغر اولمق وار.

خسته نک وجودنده بورتوکار کورندکدنصکره، صوغوق آلدنر. مامسنه زیاده دقت ایتلی. آیاقلرنده کیوم اولمادینی حالده تاختیه و قاشماسز (تاندیریه) باصدرمالی و خسته نک اوستی دائما اور. تولی اولمالی.

قزامق کوچای صورتده اولمازسه ۱۰ - ۸ کونده یشکیلشوب بیئر، اما ۳ - ۴ هفتهیه قدر هوایه هیچ چیقارمق اولماز.

ایشته خسته یا طاقدن قالقوب تورددنصکره یا طاغنی و بولمه سنی و بولمه نک ایچروسنه اولان اشیارلیک جمله سنی ایوجه فورمالین (Формалинъ) نام اجزا ایله ییقاملی. مثلا بر بارداق یا که بر و و دره صوغوق صویه ۲۵ - ۳۰ کاپکک فورمالینی قارشتروب اوطه نک دیوار لرینی و سائر اشیا یی بر بز ایله سورتمالی. یا طاغنی دخی ییقاملی.

بو صورتده تمیزلر
بکاده یا پشور یو

کچن نسخهمز
قادیارینک رسماره
جنس. قومار قادیار

آسیاده یشایان

آفریقاده یشا

الله تعالی بنی
قاری (قادین) قیلوه
دینلرده فرض قیادی
انندیمز صلی الله ع م

رتنه بر ایکی کون
وکلرله تولور. ایشه
روب خسته ایولشمه

(یا طاغی) یا قزملی
اولمالی. پنجره لر
چونکه قزاملی
سپیدن زیانه ضیا و

کوله‌ری سود، قهوه،
کاری کورندکد نصکره
ر. خسته‌ک یا طاغی
لمالی، چونکه خسته
حالی مشکل اولور.
آلورسه صکره تورلی
صاغر اولمق وار.

صکره، صوغوق آلدیر-
مادینی حالده تاخته‌یه
نک اوستی دایما اور.

۸ کونده یسکیلشوب
چبقارمق اولمازه.

یا طاغنی و بولمه‌سنی
له‌سنی ایوجه فورمالین
بارداق یا که بر وه‌دره
ریشتروب اوطنه‌ک دیوار
یا طاغنی دخی ییقاملی.

بو صورتده تمیزلتمش اوداده صکره‌دن هر کیم اوتورسه مراضی
بکماده یا پشور یوقار دیه قورقمه‌یه محل قالماز.

— بنی انسان —

کچن نسخه‌مزده بز آوروپا و آفریقا (زنجیلر) و آمریکا
قادیارینک رسما رینی کوسترمش ایدک، شیمدی بوراده بعض باشقه
جنس قومار قادیارینک رسما رینی درج ایدیسیورزه.

آسیاده یشایان ماننول قادیلری (اسمری رنگلی)

آفریقاده یشایان حبش قادیلری (سیاهجه رنگلی)

— اداره‌یه مکتوب —

الله تعالی بنی آدمی ایکی فرقه قیابوب، برینی ار و دیگرنی
قاری (قادین) قیابوب خلق ایلمدی، ارلره فرض اولان شیئی قا-
دینلرده فرض قیادی و حرام اولان شیلرده دخی مساوی ایلمدی.
افندیمز صلی‌الله ع م علم طاب قیامق هر مسالم و مسلمه‌یه فرض

دیہرک ار و قادینہ برابر خطاب ایلدی. نه ایچون بزم ترکستان
مسامهلری بو حدیث ایله عمل ایلده میورلر؟ انسان صورتنده اولوبده
حیوان درجه سنده کیزمه نعل راضی اولورلر؟

نجه میلیون مسلمان اچنده اسلامک حقیقنی باوب قرداش و
جنسداشارینه شریعتی اوکرا دیجک بر مسامه یوق دیورسام سوزم خطا
اولماز. بو جاهله لک تربیه سندن ناشی اولادلر مز نعل انسان حقیقی
اولور؟ بو جاهلیت ظلمتندن علم و معرفت ضایعینه نعل جقیورلر؟
ترکستانک قادیناری، شرعاً حزه اولسه لرده رسامده حره دیو
فرض قیاما کز! چونکه آتاسی قوجهیه ویرمک اولسه، قز جوجفک
رضا اولوب اولاماماسنی اعتبار اولمیوب، پاره مهرنی جوق ویرن
شخصه ویریور؛ بعضی بدل، مهری مرادینه یتوشما دکندن اوتوز
یاشینه قدر قوجهیه ویریوب خانه سنده بکلیور. شو کفایت و رضا
اعتبار قیامادقن ناشی، کوپک و کدی کبی نزاع ایله یاشایورلر!!
بو حالاری ایله نعل اولادلری تربیه قیورلر؟ تأسف پک تأسف!
مسکینه لره جبر و ظلم ایدن آتا و آناسیدو. ترکستانلی قادینار
کندینک باغری اولان اولادلر نیده حفظ الامحه و حسن اخلاق کبی
تربیه لریده بلمیورلر. ترکستانلار، قوجه، سودایه یا که غیر محللره
کیتدکده بش، اون سوز مکتوب یازما قیده بیلمیورلر.

بزم ترکستانلی لرده ملت فکری بویله تورسون کندیارینک
انسان ایدیکنی ده دوشنمیوب، ارلره اسیره و خدمتکارلق ایچون خدا
طرفندن کوندرلمش بر مقهوره مخلوقز دیه بیلورلر. شایان تأسفدر
میلیونلر ایله معدود اسلامک، قادینلره مخصوص ابتدائی اولسه ده
بر مکتبی یوق، اولسه ده تربسز لک اوزره فقیر مسلمهلرک خانه سنده
اوقلوب هیچ فائده چقما یور. بو غفائمزه دوشنوب چاره سینه چاه
لشمازسق عاقیمز نعل اولور؟ بو ضعیفه مسلمهلره یاپدیغمز جبر
و ظلمار نعل عفو اولور؟ بو خطالره رسولمزدن نعل شفاعه

امید قیلیورز؟
توقماقلی ص. عبدالمانف.

عالم نسوان یا کہ خانملر دنیا سی

خانملرہ مخصوص ہفتہ اق ادبی و فنی
مجموعہ درہ مواد مندرجہ سی اشہو باہلردن

عبارتند:

- (۱) خانملرہ مخصوص دولت نظاملری و شرعاً حقوقلری۔
 - (۲) خانہ ادارہ سنہ، اولاد تربیہ سنہ و یورت طبیہ بلکنہ
دائر معلومات و خبرلر۔
 - (۳) خانہ ایشلری - تکیہ، نقش و سائرہ لازم اولان مواد
رسم و شکللری ایلہ۔
 - (۴) بزده و سائرہ دولہ خانملرک حالی و مہشتی، علم
و ادبیانده امور و سیاستہ مشہورہ اولان خانملرک ترجمہ حالی
و رسماری۔
 - (۵) مقدمات فنون، اصول اخلاق، حکایہ، شعر، تاریخ و
سیاحت لازم کلن رسالہ ایلہ۔
- سنہ لک بدلی اوج روبلہ - دورت آیلق بر روبلہ درہ۔

الوجی دفتر آچیقدر

مدیرہ

صاحب امتیاز

شفیقہ اسماعیل قزی

اسماعیل غصہ ریمکی

مراجعت و آدرس - ترجمان - ادارہ سنہ باغچہ سرای